

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖJŲ ASOCIACIJOS VEIKLOS ATASKAITA UŽ 2023 METUS

Pagal LRTA įstatų 3.2 ir 3.8 punktus Asociacijos nariu laikomas teisėjas, iki kovo 1 d. už einamuosius metus sumokėjęs 30 Eur nario mokestį. 2023 metais asociacijos nario mokestį sumokėjo 341 teisėjas (2022 metais asociacijos nario mokestį sumokėjo 302 teisėjai; 2021 metais LRTA nario mokestį buvo sumokėję 278 teisėjai). LRTA išlieka didžiausia teisėjų visuomeninė organizacija Lietuvoje.

2023 metais pagrindinės LRTA valdybos veiklos kryptys buvo šios:

1. Teisėjų interesų gynimas, LRTA narių atstovavimas teismų savivaldos institucijose

2023 m. gruodžio 29 d. vykusiamе Teisėjų tarybos posėdyje buvo svarstomas klausimas dėl apylinkių teismų reformos įgyvendinimo metu uždaromų teismų rūmų teisėjų darbo vietos pakeitimo. Teisėjas posėdyje atstovavo LRTA valdybos narys Žanas Kubeckas. LRTA palaikė teisėjų poziciją, kad, teisėjo darbo vieta yra viena iš teisėjo nepriklausomumo garantijų, todėl esant neužpildytiems teisėjų etatams, dėl reformos uždaromų teismų rūmų teisėjai turi teisę būti perkelti į tuos teismų rūmus, į kuriuos jie pageidauja būti perkelti.

2023 m. gruodžio 28 d. LRTA, kaip Europos teisėjų asociacijos ([ETA](#)) narė, pateikė atsakymus į klausimą rengiamai Teisinės valstybės principo taikymo ataskaitai (rengėjas - Europos Komisija).

2023 m. gruodžio 1 d. vykusiamе Teisėjų tarybos [posėdyje](#) Pretendentų į teisėjus egzaminų komisijos (toliau – Komisija) nariais vienbalsiai paskirti abu LRTA pasiūlyti kandidatai: Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Andžej Maciejewski ir Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklos profesorė dr. Jolanta Zajančauskienė. Vadovaujantis Teismų įstatymo 54 straipsnio 1 dalimi, Komisiją trejiems metams iš septynių asmenų sudaro Teisėjų taryba. Pagal įstatymą po vieną asmenį iš teisėjų ir po vieną asmenį iš teisės krypties mokslininkų pasiūlo daugiausia teisėjų vienijanti teisėjų asociacija.

2023 m. rugsėjo 17 d. vykusiamе 65-ajame Tarptautinės teisėjų asociacijos suvažiavime LRTA atstovaujantis Marius Bartninkas regioninės Europos teisėjų asociacijos (EAJ) atstovams pristatė LRTA kreipimąsi, susijusį su Rusijos Federacijos vykdomu Lietuvos teisėjų, nagrinėjusių Sausio 13-osios bylą, persekiojimu. Reaguodama į LRTA kreipimąsi, Europos teisėjų asociacija vienbalsiai priėmė pareiškimą, kuriuo: 1) pasmerkė Rusijos Federacijos vykdomą neteisėtą Sausio 13-osios bylą nagrinėjusių Vilniaus apygardos teismo teisėjų persekiojimą; 2) konstatavo, kad Rusijos Federacijos bandymas pasitelkti tarptautinės teisės instrumentus, kaip spaudimo priemonę kitai šaliai ir jos teisėjams ne tik pažeidžia suverenios valstybės konstitucinę santvarką, bet ir vertintinas kaip į teisinius rėmus netelpantis politinis veiksmas; 3) išreiškė tikėjimą, kad Rusijos Federacijos teisinės pagalbos prašymai pirmiau nurodytose bylose bus nedelsiant atmetami Interpolo ir kitų teisėsaugos institucijų, kaip akivaizdžiai prieštaraujantys Interpolo konstitucijos 3 straipsniui ir kitiems tarptautinės teisės principams.

2023 m. birželio 1–3 d. Atėnuose įvyko Europos teisėjų asociacijos suvažiavimas. LRTA suvažiavime atstovavo Kauno apygardos teismo pirmininkas Marius Bartninkas. Suvažiavimo metu, be kitų klausimų, svarstytos teismų finansavimo problemos Lietuvoje ir Kroatijoje. Europos teisėjų asociacija vienbalsiai priėmė pareiškimą, kuriuo atkreipiamas dėmesys į valstybės pareigą užtikrinti esmines sąlygas efektyviam teisminei gynybos principo įgyvendinimui suteikiant

teismams adekvatų finansavimą, išreikštas susirūpinimas dėl to, kad esama Lietuvos teismų sistemos finansinė situacija gali kelti grėsmę tinkamam ir kokybiškam teisingumo vykdymui, atsakingos institucijos raginamos finansavimo klausimus spręsti nedelsiant, vadovaujantis objektyviais kriterijais, kurie užtikrintų visapusišką visuomenės teisės į nepriklausomą teismą ir teisingumo kokybę įgyvendinimą.

2023 m. gegužės 12 d. Versalyje, Prancūzijoje vyko Europos administracinių teismų teisėjų asociacijos (AEAJ), kurios nare yra LRTA, Generalinė asamblėja. Jos metu AEAJ Valdybos narė, viceprezidentė Rasa Ragulskytė-Markovienė, pristatydama metinę ataskaitą, informavo apie Lietuvoje susidariusią kritinę situaciją dėl neproporcingai mažų teisėjų atlyginimų, kurie nedidinti nuo 2008 metų, taip pažeidžiant teisėjų nepriklausomumą ir keliant grėsmę teisinės valstybės principui.

2023 m. gegužės 11 d. Baltijos valstybių teisėjų asociacijų taryba (BVTAT), kurią sudaro Estijos, Latvijos ir Lietuvos teisėjų asociacijos, viešu pareiškimu kreipėsi į visus suinteresuotus asmenis dėl nepakankamo Lietuvos teismų veiklos materialinio užtikrinimo.

2023 m. kovo 20 d. Europos administracinių teisėjų asociacija (AEAJ), kurios nare yra ir LRTA, raštu kreipėsi į Lietuvos valdžios institucijas (Prezidentą, Seimą, Vyriausybę, Teisingumo ministeriją ir Teisėjų tarybą) dėl susidariusios kritinės Lietuvos teisėjų atlyginimų padėties. Kreipimesi nurodoma, kad: 1) Lietuvos teisėjai išlieka labiausiai dėl 2007–2008 m. finansų krizės nukentėjusia grupe tarp kitų Lietuvos viešojo sektoriaus darbuotojų; 2) išskirtinai ilgalaikis teisėjų atlyginimų „iššaldymas“ neatitinka Europos ir tarptautinių standartų, pažeidžia teismų nepriklausomumo bei teisinės valstybės principus; 3) tokia ilgalaikė politika kelia rimtų klausimų dėl jos atitikties Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje nustatytiems kriterijams. Kreipimesi taip pat pabrėžiama būtinybė imtis visų priemonių, siekiant nedelsiant išspręsti Lietuvos teisėjų darbo apmokėjimo problemą, kad būtų išvengta neigiamų pasekmių veiksmingai teisminei gynybai ir užtikrintas tinkamas Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo sistemos veikimas.

2. Dalyvavimas teisėkūroje

2023 m. gruodžio 1 d. Teisėjų taryba posėdyje patvirtino darbo grupės, į kurios sudėtį buvo deleguotas ir LRTA atstovas – asociacijos pirmininko pavaduotojas Žanas Kubeckas, parengtą Apylinkės teismo teisėjo optimalaus darbo krūvio nustatymo metodiką.

2023 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos valdyba pateikė pastabas dėl įstatymų projektų Nr. XIVP-2822 – XIVP-2827, įvertinusi asociacijos narių pateiktas pastabas, Utenos apylinkės teismo Visagino rūmų darbuotojų 2023 m. gegužės 4 d. rašte, Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmų teisėjų 2023 m. birželio 8 d. rašte ir Plungės apylinkės teismo Plungės rūmų teisėjų 2023 m. birželio 14 d. rašte pateiktus duomenis ir argumentus.

2023 m. gegužės 4 d. LRTA valdyba pateikė išvadą LR Vyriausybei dėl apylinkių teismų reformos įstatymų projektų. Atsižvelgiant į terminą, skirtą išvadai pateikti, LRTA valdyba nurodė preliminarius klausimus, į kuriuos siūloma atkreipti dėmesį svarstant įstatymų projektus politiniame lygyje.

3. Teisėjų bendruomeniškumo, ryšių su visuomene ir aktyvaus gyvenimo būdo puoselėjimo iniciatyvos

2023 m. gruodžio 15 d. Vilniuje įvyko tradicinis Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos šachmatų turnyras „Teismų taurė 2023“, skirtas Teismų dienai paminėti.

2023 m. lapkričio 17 d. Vilniaus universitete vyko LRTA 30-čiui skirta Atvira LRTA įgaliotinių konferencija „Teisėjų asociacijų vaidmuo palaikant teisėjų nepriklausomumą“.

Minėdama veiklos 30 metų sukaktį, LRTA subūrė teisėjus keliaujančiai fotografijos darbų parodai „Kitoks požiūris“. Parodos atidarymas pirmojoje stotelėje – Vilniaus universitete įvyko 2023 m. lapkričio 14 d.

2023 m. rugsėjo 28 d. Haapsalu mieste vakarų Estijoje surengtoje jubiliejinėje konferencijoje LRTA atstovavo septynių teisėjų delegacija: Arturas Rauktys, Gintautas Kaulakis, Sigita Jokimaitė, Valdas Meidus, Laimutis Alechnavičius, Vilija Valantienė ir Jolita Cirulienė.

2023 m. rugsėjo 10 d. Vilniuje įvyko didžiausias šių metų bėgimas „Rimi Vilniaus maratonas“. Maratone dalyvavo ir LRTA suburta Lietuvos teisėjų komanda: A. Barkauskas, A. Rudzinskas, A. Mitkus, G. Norvilienė ir L. Le Huede, G. Užubalis, A. Naujalis. M. Bajoras, I. Šulcas, R. Keidūnas, I. Pliurienė.

2023 m. birželio 2 d. finišavo Lietuvos teisėjų dviračių žygio Camino Lituano keliu dalyviai. Per 5 dienas LRTA suburti 11 šalies teisėjų įveikė daugiau nei 500 km. skersai Lietuvą, aplankė 23 Lietuvos miestus ir miestelius bei 7 pakeliui išsidėsčiusius teismus. Šis teisėjų dviračių žygis buvo skirtas LRTA 30-mečiui paminėti.

2023 m. gegužės 19 d. LRTA pakvietė savo narius į apskritojo stalo diskusiją „Teisėjas praeityje, teisėjas ateityje“, vykusią Taujėnų dvare, Ukmergės r. sav. Diskusijoje dalyvavo verslininkas dr. Vladas Lašas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto profesorius hab. dr. Vytautas Nekrošius, Mykolo Romerio universiteto Viešojo valdymo fakulteto lektorė, politologė Rima Urbonaitė. Renginį moderavo žurnalistas Rimas Bružas.

2023 gegužės 13-14 dienomis Lietuvoje, Molėtuose, įvyko tradicinis Lietuvos ir Latvijos teisėjų asociacijų susitikimas. Teisėjai varžėsi krepšinio aikštelėje, jėgas išmėgino tritaškių ir baudų metimo konkursuose. Lietuvos teismus atstovavo regioniniu principu sudaryta teisėjų delegacija, kuriai vadovavo Gintautas Kaulakis.

2023 metais LRTA atstovai dalyvavo tradiciniuose tarptautiniuose renginiuose – Pasaulio teisėjų asociacijos suvažiavime Taipėjuje, Europos teisėjų asociacijos suvažiavime Atėnuose, ir Europos administracinių teismų teisėjų asociacijos asamblėjoje Paryžiuje.

Ataskaita parengta ir patvirtinta LRTA valdybos 2024 m. vasario 2 d. posėdyje (LRTA įstatų 4.19.8 punktas).

LRTA pirmininkas
Gediminas Sagatys